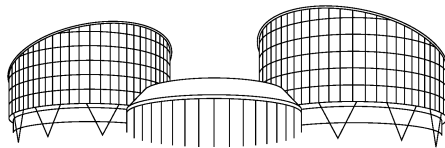

Tradus și revizuit de IER (<http://ier.gov.ro/>)

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

**CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
SECȚIA A PATRA**

CAUZA COTORA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 30745/18)

HOTĂRÂRE

Art. 6 § 1 (latura civilă) • Proces echitabil • Sancțiune disciplinară aplicată unui judecător, pronunțată în mod echitabil de Consiliul Superior al Magistraturii (CSM) și supusă unui control suficient din partea Înaltei Curți de Casație și Justiție (Înalta Curte) • Secția pentru judecători în materie disciplinară a CSM, care constituie un „organ judiciar investit cu competență de fond”, imparțial și independent • Procedură însoțită de garanții procedurale și care i-a permis reclamantei să prezinte probe în apărarea sa • Întinderea suficientă a controlului efectuat de Înalta Curte, conform criteriilor stabilite în hotărârea în cauza *Ramos Nunes de Carvalho e Sá împotriva Portugaliei* (MC)

STRASBOURG

17 ianuarie 2023

Hotărârea va rămâne definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Poate suferi modificări de formă.

În cauza Cotoră împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-o cameră compusă din:

Gabriele Kucsko-Stadlmayer, *președinte*,

Tim Eicke,

Faris Vehabović,

Iulia Antoanella Motoc,

Armen Harutyunyan,

Anja Seibert-Fohr,

Ana Maria Guerra Martins, *judcători*,

și Ilse Freiwirth, *grefier adjunct de secție*,

având în vedere cererea (nr. 30745/18) îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, doamna Mihaela-Elisabeta Cotoră („reclamanta”) a sesizat Curtea la 21 iunie 2018, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”),

având în vedere decizia de a aduce la cunoștința Guvernului român („Guvernul”) capătul de cerere întemeiat pe art. 6 § 1 din Convenție și de a declara cererea inadmisibilă pentru celelalte capete de cerere,

având în vedere observațiile părților,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 6 decembrie 2022,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

INTRODUCERE

1. Cererea are ca obiect o acțiune disciplinară exercitată împotriva reclamantei, judecător în cadrul unei curți de apel și președinte al aceleiași instituții, care s-a finalizat cu aplicarea unei sancțiuni disciplinare constând într-o reducere a salariului. Aceasta are ca obiect întinderea controlului jurisdicțional al sancțiunii disciplinare aplicate reclamantei în speță și caracterul echitabil al procedurii disciplinare (art. 6 § 1 din Convenție).

ÎN FAPT

2. Reclamanta s-a născut în 1960 și locuiește în Craiova. Aceasta a fost reprezentată de doamna Diculescu-Șova, avocat.

3. Guvernul a fost reprezentat de co-agentul guvernamental, domnul S. A. Purza, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

I. ACȚIUNEA DISCIPLINARĂ EXERCITATĂ ÎMPOTRIVA RECLAMANTEI ȘI HOTĂRÂREA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII („CSM”).

A. Sesizarea CSM de către Direcția Națională Anticorupție („DNA”)

4. La 7 octombrie 2015, un procuror al DNA a adresat CSM o scrisoare sub forma unei note de informare, în care prezenta o serie de fapte care indicau implicarea reclamantei, președinte al unei curți de apel, în procedura de selecție a doi vicepreședinți ai curții de apel în cadrul căreia aceasta își exercita funcția. Această scrisoare a parvenit Inspecției Judiciare a CSM („Inspecția Judiciară”) la 14 octombrie 2015. Potrivit informațiilor furnizate de DNA, reclamanta a luat cunoștință de componența comisiei de examinare constituite pentru un concurs și a contactat, direct sau prin intermediul C.I. și C.P., – doi dintre colegii săi judecători – anumiți membri ai acestei comisii pentru favorizarea anumitor candidați. DNA, care o ancheta

pe reclamantă pentru utilizarea unor informații confidențiale, a sugerat CSM să examineze faptele pretins săvârșite de reclamantă și de judecătorii C.I. și C.P. în exercitarea funcțiilor lor. Urmărirea penală față de reclamantă s-a încheiat cu o ordonanță de clasare, pe motiv că faptele care îi erau imputate nu intrau în sfera domeniului penal, ci mai degrabă a domeniului disciplinar.

B. Cercetarea disciplinară efectuată de Inspecția Judiciară

5. La 20 octombrie 2015, judecătorul M.P., din cadrul Inspecției Judiciare a CSM, a început cercetarea disciplinară prealabilă față de reclamantă cu privire la următoarele fapte: atitudini nedemne în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu [articolul 99 litera c) din Legea nr. 303/2004], imixtiunea în activitatea altui judecător [articolul 99 litera (l) din Legea nr. 303/2004 – infra, pct. 25] și folosirea funcției deținute pentru a obține un tratament favorabil [articolul 99 litera n) din Legea nr. 303/2004]. Această decizie s-a bazat pe o analiză a probelor furnizate de DNA (transcrieri ale unor convorbiri telefonice, înregistrări audio și declarații). Judecătorii C.I. și C.P. au fost cercetați pentru aceleași fapte, în cadrul aceleiași proceduri.

6. Cercetarea disciplinară prealabilă a avut loc în perioada 22-27 octombrie 2015. Inspecția Judiciară a audiat reclamanta și 15 martori, a pus la dispoziția reclamantei dosarul de cercetare disciplinară, a admis o cerere de administrare a unor probe cu înscrisuri, formulată de reclamantă, și a solicitat DNA să obțină copii ale înregistrărilor telefonice și audio. Inspecția Judiciară a respins trei cereri de administrare de probe, formulate de reclamantă, considerând că acestea erau inutile. Aceste cereri se refereau, în special, la administrarea următoarelor probe:

- anumite decizii adoptate în anul 2010 de către *Colegiul de conducere*, menite să demonstreze că astfel de decizii erau adoptate în unanimitate (potrivit Inspecției, aceste documente nu prezentau interes, având în vedere obiectul cercetării disciplinare desfășurate în prezenta cauză);

- mărturiile judecătorilor C.B. și I.D., menite să permită stabilirea circumstanțelor prezenței reclamantei în București, la sediul CSM, la 5 noiembrie 2013 (conform Inspecției Judiciare, reclamanta își susținuse deja prin alte probe teza privind scopul deplasării sale);

- mărturiile judecătorilor B.A., A.S. și H.D., menite să permită stabilirea circumstanțelor în care fusese modificată ordinea de zi pentru ședința CSM (conform Inspecției Judiciare, modalitatea de întocmire a ordinii de zi a CSM era prevăzută în mod expres de lege).

7. La 4 noiembrie 2015, doi judecători din cadrul Inspecției Judiciare au solicitat CSM să inițieze împotriva reclamantei o procedură disciplinară pentru imixtiune în activitatea altui judecător [articolul 99 litera (l) din Legea nr. 303/2004 – infra, pct. 25]; aceștia au respins acțiunea disciplinară cu privire la celelalte fapte. Potrivit concluziilor cercetării disciplinare, în luna octombrie 2013, reclamanta a profitat de organizarea unui eveniment de către curtea de apel al cărei președinte era pentru a contacta, direct sau prin intermediul colegilor săi C.I. și C.P., anumiți membri sau membri supleanți (în special H.C. și E.R.) ai comisiei de examinare, pentru a le sugera preferința sa pentru anumiți candidați la funcții vacante din cadrul curții de apel al cărei președinte era. Potrivit aceluiași concluzii, o parte din fapte au avut loc la 5 noiembrie 2013, în timpul unei deplasări a reclamantei la București. De asemenea, Inspecția Judiciară a constatat că, la sfârșitul lunii noiembrie 2013, reclamanta a încercat să obțină invalidarea rezultatelor procedurii de selecție, prin intermediul lui D.S., unul dintre colegii săi, vicepreședinte al unei asociații pentru protecția drepturilor magistraților. Secția pentru judecători în materie disciplinară a CSM a fost însărcinată cu instrumentarea cauzei.

8. La 2 decembrie 2015, reclamanta a depus un memoriu în apărare în fața CSM, în care a invocat următoarele aspecte:

HOTĂRÂREA COTORA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

- prescripția răspunderii disciplinare (reclamanta a susținut că cercetarea disciplinară s-a încheiat cu o ordonanță din 4 noiembrie 2015, în timp ce concursul de selecție în cauză se desfășurase între 18 octombrie și 24 noiembrie 2013);

- nelegalitatea cercetării disciplinare (lipsa unui proces-verbal care să ateste finalizarea verificărilor prealabile; punerea la dispoziție a dosarului de cercetare, care cuprindea 394 de pagini, în ziua ședinței; respingerea de către inspectorii judiciari a cererilor de administrare de probe, formulate de reclamantă; lipsa unor probe directe care să confirme existența unei abateri disciplinare);

- nelegalitatea acuzației de abatere disciplinară care i s-a adus (potrivit reclamantei, încercarea de imixtiune în activitatea unui judecător nu constituia o abatere disciplinară și nu putea conduce la impunerea unei sancțiuni disciplinare);

- faptul că, în opinia sa, nu era vorba despre o imixtiune în activitatea de judecată a unui judecător;

- faptul că, potrivit reclamantei, discuțiile pe care le-a purtat cu membrii comisiei de examinare nu priveau organizarea concursului în cauză și că, spre deosebire de judecătorii C.I. și C.P., ea nu a fost prezentă la discuțiile din 5 noiembrie 2013.

C. Procedura disciplinară în fața CSM

9. La 13 ianuarie 2016, a avut loc o ședință în fața Secției pentru judecători în materie disciplinară a CSM. Reclamanta, prezentată și asistată de un avocat ales de ea, a dezvoltat argumentele cuprinse în memoriul său în apărare (supra, pct. 8). Aceasta a ridicat o excepție de neconstituționalitate privind lipsa unui termen de prescripție a răspunderii disciplinare a judecătorilor [articolul 46 alineatul (7) din Legea nr. 317/2004 – *infra*, pct. 24].

10. Prin încheierea de ședință din 13 ianuarie 2016, CSM, reunită în complet de șapte judecători, a respins mai întâi excepțiile ridicate de reclamantă, considerând că, în ceea ce privește teza referitoare la prescripție, acțiunea disciplinară fusese inițiată la 4 noiembrie 2015, adică în termenul de doi ani de la săvârșirea faptelor, prevăzut la articolul 46 alineatul 7 din Legea nr. 317/2004 pentru exercitarea unei acțiuni disciplinare (*infra*, pct. 24), termen care, potrivit interpretării CSM, nu constituia un termen de prescripție a răspunderii disciplinare a magistraților. Potrivit celor șapte membri ai CSM, cei doi ani marcau sfârșitul perioadei în care putea fi exercitată o acțiune disciplinară, nu termenul în care trebuia să fie soluționată acțiunea disciplinară. CSM a constatat în continuare că nu existase nicio neregulă în cursul cercetării disciplinare, având în vedere că – a precizat acesta – reclamanta nu a formulat nicio critică privind legalitatea cercetării înainte de încheierea acesteia, că aceasta a fost audiată personal, că a avut acces la dosarul de cercetare, că nu a solicitat nicio amânare pentru a dispune de mai mult timp pentru a-și pregăti apărarea, că a obținut examinarea unei părți a probelor propuse de ea, că au fost audiați douăzeci și unu de martori, că au fost analizate înscrisuri și că persoana în cauză a semnat procesul-verbal de încheiere a cercetării disciplinare, confirmând că nu avea obiecții cu privire la modul în care se desfășurase cercetarea. CSM a decis să unească excepția referitoare la existența unei sancțiuni pentru abaterea disciplinară în cauză cu fondul cauzei. Prin aceeași încheiere de ședință, CSM a decis să suspende judecarea cauzei pe fond, pentru a le permite părților să formuleze observații cu privire la oportunitatea sesizării Curții Constituționale cu privire la excepția ridicată de reclamantă (supra, pct. 9 *in fine*).

11. În ședința din 26 ianuarie 2016, avocatul reclamantei a pledat în favoarea sesizării Curții Constituționale cu privire la pretinsa absență a unui termen de prescripție a răspunderii disciplinare a magistraților. CSM a audiat reclamanta personal, care a depus la dosar documente justificative suplimentare, cu scopul de a stabili motivele deplasărilor sale la București, a solicitat Secției pentru judecători în materie disciplinară [a CSM] să îi permită să depună la dosar copii ale contractelor membrilor comisiilor de examinare, pentru a clarifica obligațiile

care le reveneau și sancțiunile care le puteau fi aplicate, și a solicitat audierea a șase noi martori. Ea a solicitat de asemenea o copie a procesului-verbal al ședinței din 13 ianuarie 2016, pe care a primit-o în cadrul ședinței din 26 ianuarie 2016. CSM a admis toate aceste cereri de administrare de probe formulate de reclamantă.

12. CSM a examinat apoi admisibilitatea cererii de sesizare a Curții Constituționale, formulată de reclamantă. Acesta a apreciat că articolul 46 alineatul 7 din Legea nr. 317/2004 (infra, pct. 24) avea o legătură directă cu obiectul procedurii disciplinare, a constatat că excepția fusese ridicată în fața CSM, care, conform Constituției și articolului 44 din Legea nr. 317/2004, îndeplinea, de asemenea, rolul de instanță în materie de răspundere disciplinară a magistraților, cu toate garanțiile dreptului la un proces echitabil, în sensul art. 6 § 1 din Convenție. Cu majoritate de voturi, CSM a decis să sesizeze Curtea Constituțională cu excepția formulată de reclamantă.

13. La 26 octombrie 2016, reclamanta, asistată de avocatul său, a depus la dosar concluziile sale scrise. Aceasta a apreciat că din conținutul mărturiilor reieșea că nu săvârșise nicio abatere disciplinară, întrucât nu încercase niciodată să intervină pe lângă comisia în cauză pentru a influența rezultatele procedurii de selecție și că, în orice caz, membrii comisiei nu fuseseră influențați în această privință. Ea a confirmat că îi informase pe doi dintre membrii comisiei de examinare că se înțelegea bine cu candidații de sex masculin, cu care făcea echipă bună, dar a afirmat că acest lucru se referea doar la programele de formare profesională la care participase împreună cu aceștia, nu și la procedura de selecție. Potrivit reclamantei, era vorba mai degrabă de presupuneri făcute de doi membri ai comisiei de examinare, care, în opinia sa, percepuseră acțiunile sale ca fiind încercări de imixtiune în procedura de selecție. În plus, potrivit reclamantei, în cazul unei abateri disciplinare precum cea în discuție, tentativa nu era pedepsită de dreptul intern. Reprezentantul Inspecției Judiciare a subliniat că ancheta disciplinară nu avea ca obiect o tentativă, ci abaterea disciplinară prevăzută la articolul 99 litera l) din Legea nr. 303/2004 (infra, pct. 25). CSM a decis să suspende judecarea cauzei și a amânat ședința pentru 31 octombrie 2016.

14. Între timp, printr-o decizie din 27 octombrie 2016, Curtea Constituțională a declarat inadmisibilă excepția de neconstituționalitate formulată de reclamantă. Aceasta a confirmat că CSM îndeplinea rolul de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare [a judecătorilor și procurorilor], dar a considerat că CSM era doar o instanță extrajudiciară, ale cărei decizii puteau fi atacate în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție („Înalta Curte”), și că sesizarea sa [a Curții Constituționale] cu o excepție de neconstituționalitate nu poate totuși fi făcută în mod legal [decât de una dintre instanțele judecătorești].

15. Printr-o hotărâre din 31 octombrie 2016, CSM, cu majoritate de voturi (patru voturi la trei), a admis acțiunea disciplinară formulată de Inspectia Judiciară împotriva reclamantei, a hotărât că reclamanta săvârșise abaterea disciplinară prevăzută la articolul 99 litera l) din Legea nr. 303/2004 (infra, pct. 25) și a dispus diminuarea indemnizației de încadrare lunare brute cu 20% pe o perioadă de 3 luni. În ceea ce îi privește pe C.I. și C.P., ceilalți doi judecători pârâți, CSM a respins acțiunea disciplinară ca nefondată.

16. După analizarea probelor (în special declarațiile reclamantei, cele ale C.I. și C.P., mai multe mărturii și documente, transcrieri ale înregistrărilor telefonice), CSM a constatat mai întâi că, în perioada 13 septembrie-4 decembrie 2013, a avut loc un concurs pentru funcții de conducere în cadrul a diferite instanțe (inclusiv două posturi de vicepreședinte la Curtea de Apel Craiova). Ulterior, CSM a considerat că, la 23 și la 24 octombrie 2013, în cadrul unei convorbiri telefonice între reclamantă și V.C., membru al comisiei de examinare, cu privire la un proiect de formare profesională, reclamanta a informat-o pe interlocutoarea sa că prefera să lucreze cu bărbați și că, la sfârșitul lunii octombrie 2013, avusese loc o discuție similară între reclamantă și C.H., membru și președinte al comisiei respective. Potrivit CSM, era vorba despre primele

demersuri întreprinse de reclamantă pentru a intra în contact cu membri ai comisiei de examinare, însă exercitarea acțiunii disciplinare pentru aceste fapte era prescrisă în raport cu termenul de doi ani prevăzut la articolul 46 alineatul (7) din Legea nr. 317/2004 (infra, pct. 24). După ce a luat cunoștință de componența comisiei de examinare, reclamanta a mers la București (5 noiembrie 2013), însoțită de judecătorii C.I. și C.P., pentru a se întâlni cu judecătorii C.H. și E.R., membri ai comisiei de examinare, și pentru a le solicita să favorizeze candidații de sex masculin a căror numire în funcția de vicepreședinte dorea să o obțină. În opinia CSM, C.I. și C.P. aveau misiunea de a facilita obținerea de către reclamantă a unei întâlniri cu acești doi judecători sau, în cazul în care întâlnirea nu era posibilă, de a le transmite acestora din urmă preferințele reclamantei, ceea ce au și făcut. Potrivit CSM, C.H. și E.R. refuzaseră să se întâlnească personal cu reclamanta deoarece știau că aceasta dorea să favorizeze anumiți candidați, dar acest aspect nu schimba în niciun fel concluzia privind actele de imixtiune în activitatea altui judecător, abatere disciplinară prevăzută la articolul 99 litera (l) din Legea nr. 303/2004 (infra, pct. 25). CSM a apreciat că imixtiunea în activitatea celor doi judecători care erau membri ai comisiei de examinare s-a produs atunci când reclamanta le-a împărtășit dorința sa de se întâlni cu aceștia, cu scopul de a-i determina să îi favorizeze pe candidații de sex masculin, iar această situație a fost confirmată, de altfel, și de mărturiile E.R., L.S., C.H., C.P. și C.I.

17. Potrivit CSM, activitatea profesională a unui judecător nu se limita la exercitarea unor atribuții judiciare, ci includea și participarea la comisii de examinare pentru posturi de conducere în cadrul a diverse instanțe, ceea ce, contrar celor susținute de reclamantă, impunea aplicarea în speță a dispoziției de la articolul 99 litera (l) din Legea nr. 303/2004 (infra, pct. 25), referitoare la abaterea disciplinară.

18. Trei judecători din completul de judecată al Secției pentru judecători în materie disciplinară au semnat o opinie separată în care se puneau accentul pe lipsa unor indicii suficiente pentru a confirma intenția reclamantei de a influența activitatea membrilor comisiei de examinare.

II. RECURSUL ÎN FAȚA ÎNALTEI CURȚI

19. Reclamanta a sesizat Înalta Curte cu un recurs împotriva acestei hotărâri. Aceasta s-a întemeiat pe motivul de casare prevăzut la articolul 488 alineatul (1) punctul 8 din Codul de procedură civilă (infra, pct. 23), a susținut teza prescripției acțiunii disciplinare și faptul că CSM a interpretat greșit dispozițiile articolului 99 litera l) din Legea nr. 303/2004 (infra, pct. 25), și a pretins că hotărârea instanței de disciplină în cauză era nelegală și neîntemeiată. Reclamanta a apreciat că pretinsa imixtiune în activitatea judecătorilor C.H. și E.R. privea activitatea acestora din urmă în calitate de membri ai unei comisii de examinare, și nu în calitate de judecători. În plus, reclamanta a explicat că, deși componența comisiei de examinare nu era o informație confidențială, ea nu avusese cunoștință de aceasta înainte de concursul în cauză, că, în cursul conversației sale telefonice cu V.C., nu știa că aceasta din urmă făcea parte din comisia de examinare și că discuțiile sale cu H.C. nu avuseseră legătură cu respectivul concurs. Ea a adăugat că, deși judecătorii C.H. și E.R., contactați de colegii săi C.I. și C.P., declaraseră că suspectau că aceasta dorea să îi întâlnească pentru a discuta despre concurs, acest element nu era de natură să justifice hotărârea CSM. În fața Înaltei Curți, reclamanta, care a fost reprezentată de un avocat ales de ea, a depus de asemenea la dosar concluziile sale scrise.

20. Prin decizia din 23 octombrie 2017, Înalta Curte a confirmat legalitatea și temeinicia hotărârii CSM și a respins ca nefondat recursul reclamantei. Înalta Curte a hotărât mai întâi că termenul de doi ani prevăzut la articolul 46 alineatul (7) din Legea nr. 317/2004 (infra, pct. 24) corespundea termenului pentru exercitarea acțiunii disciplinare, iar nu termenului pentru soluționarea acțiunii disciplinare prin pronunțarea unei hotărâri în materie disciplinară. Aceasta

HOTĂRÂREA COTORA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

a arătat că, în speță, ultima faptă reținută în sarcina reclamantei a fost săvârșită la data de 5 noiembrie 2013, iar Secția pentru judecătoria a CSM a fost sesizată la 5 noiembrie 2015, cu respectarea termenului legal prevăzut de articolul 46 alineatul (7) din Legea nr. 317/2004 [pentru exercitarea acțiunii disciplinare]. Aceasta a adăugat că, în ceea ce privește faptele anterioare datei de 5 noiembrie 2013, CSM nu a omis să aplice termenul de prescripție de doi ani, întrucât a reținut că, în ceea ce privește faptele din datele de 23 și 24 octombrie 2013, dreptul de exercitare a acțiunii disciplinare s-a prescris (supra, pct. 16). În continuare, Înalta Curte a hotărât că, contrar celor susținute de reclamantă, actul de imixtiune în activitatea unui judecător constituia o abatere disciplinară chiar dacă autorul imixtiunii nu a atins scopul urmărit și că activitatea desfășurată în calitate de membru al unei comisii de examinare, chiar dacă nu reprezenta o activitate de judecată propriu-zisă, nu era exclusă din sfera de aplicare a abaterii disciplinare prevăzute la articolul 99 litera (l) din Legea nr. 303/2004 (infra, pct. 25).

21. În ceea ce privește abaterea disciplinară reținută de CSM, Înalta Curte a constatat că din probele examinate în speță reieșea că reclamanta încercase să îi determine pe anumiți membri ai comisiei de examinare să favorizeze anumiți candidați la concursul pentru numirea în funcția de vicepreședinte al curții de apel al cărei președinte era. Înalta Curte a precizat că preferința reclamantei pentru anumiți candidați a fost confirmată de patru convorbiri telefonice ulterioare datei de 5 noiembrie 2013 și că demersurile efectuate de reclamantă în cursul deplasării sale la București prin intermediul judecătorilor C.I. și C.P., pentru a avea o întrevedere cu anumiți membri ai comisiei de examinare sau pentru a le transmite acestora, prin intermediul C.I. și C.P., preferința sa față de anumiți candidați, au fost coroborate prin convorbiri telefonice și declarații ale martorilor. Potrivit înaltei instanțe, actul de imixtiune a fost perceput ca atare de către membrii comisiei de examinare C.H. și E.R., contactați de reclamantă, situație a cărei veridicitate nu poate fi înlăturată nici de lipsa confirmării sale de către intermediarii C.I. și C.P. și nici de scopul oficial al deplasării la București, declarat de reclamantă. În opinia Înaltei Curți, în mod corect, CSM a stabilit situația de fapt și a hotărât că reclamanta a realizat demersuri pe lângă anumiți membri ai comisiei de examinare pentru favorizarea anumitor candidați la concurs. Sub aspectul laturii subiective, Înalta Curte a confirmat că CSM în mod corect a apreciat că probatoriul administrat conferea consistență tezei potrivit căreia reclamanta a acceptat faptul că, prin demersurile sale, a intervenit în activitatea altui judecător. Conform Înaltei Curți, un element important al acestei analize a fost faptul că judecătorii vizați de actele de imixtiune ale reclamantei au resimțit ingerința în activitatea lor [în calitate de membri ai comisiei de examinare]. Această decizie a fost comunicată reclamantei la 25 ianuarie 2018.

CADRUL JURIDIC RELEVANT

I. CONSTITUȚIA

22. Dispozițiile relevante din Constituție prevăd următoarele:

[CSM]

Articolul 133

Rolul și structura

„(1) [CSM] este garantul independenței justiției.

(2) [CSM] este alcătuit din 19 membri, din care:

a) 14 sunt aleși în adunările generale ale magistraților și validați de Senat; aceștia fac parte din două secții, una pentru judecătoria și una pentru procurori; prima secție este compusă din 9 judecătoria, iar cea de-a doua din 5 procurori;

HOTĂRÂREA COTORA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

b) 2 reprezentanți ai societății civile, specialiști în domeniul dreptului, care se bucură de înaltă reputație profesională și morală, aleși de Senat; aceștia participă numai la lucrările în plen;

c) ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

(3) Președintele Consiliului Superior al Magistraturii este ales pentru un mandat de un an, ce nu poate fi reînnoit, dintre magistrații prevăzuți la alineatul (2) litera a).

(4) Durata mandatului membrilor [CSM] este de 6 ani.

(5) Hotărârile [CSM] se iau prin vot secret.

(6) Președintele României prezidează lucrările [CSM], la care participă.

(7) Hotărârile [CSM] sunt definitive și irevocabile, cu excepția celor prevăzute la articolul 134 alineatul (2). ”

Articolul 134

Atribuții

„(1) [CSM] propune Președintelui României numirea în funcție a judecătorilor și a procurorilor, cu excepția celor stagiari, în condițiile legii.

(2) [CSM] îndeplinește rolul de instanță de judecată, prin secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor, potrivit procedurii stabilite prin legea sa organică. În aceste situații, ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție nu au drept de vot.

(3) Hotărârile [CSM] în materie disciplinară pot fi atacate la Înalta Curte de Casație și Justiție [...]

(4) [CSM] îndeplinește și alte atribuții stabilite prin legea sa organică, în realizarea rolului său de garant al independenței justiției. ”

II. CODUL DE PROCEDURĂ CIVILĂ

23. Dispozițiile relevante ale Codului de procedură penală, astfel cum era în vigoare la momentul faptelor din prezenta cauză, prevăd următoarele:

Articolul 488

Motivele de casare

„(1) Casarea unor hotărâri se poate cere numai pentru următoarele motive de nelegalitate:

[...]

(8) când hotărârea a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material.

Articolul 492

Probe noi în recurs

„(1) În instanța de recurs nu se pot produce noi probe, cu excepția înscrisurilor noi [...]

(2) În cazul în care recursul urmează să fie soluționat în ședință publică, pot fi depuse și alte înscrisuri noi până la primul termen de judecată. ”

Articolul 497

Soluțiile pe care le poate pronunța Înalta Curte de Casație și Justiție

„(1) Înalta Curte de Casație și Justiție, în caz de casare, trimite cauza spre o nouă judecată instanței de apel care a pronunțat hotărârea casată ori, atunci când este cazul și [...] primei instanțe, a cărei hotărâre este, de

HOTĂRÂREA COTORA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

asemenea, casată. Atunci când interesele bunei administrări a justiției o cer, cauza va putea fi trimisă oricărei alte instanțe de același grad [...] sau altui organ cu activitate jurisdicțională [...] ”

III. LEGEA NR. 317/2004

24. Dispozițiile relevante din Legea nr. 317/2004 privind CSM, astfel cum erau în vigoare la momentul faptelor din prezenta cauză, prevăd următoarele:

Atribuțiile [CSM] în domeniul răspunderii disciplinare a magistraților

Articolul 44

„(1) [CSM] îndeplinește, prin secțiile sale, rolul de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor, pentru faptele prevăzute în Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Secția pentru judecători are rolul de instanță disciplinară și pentru magistrații-asistenți ai Înaltei Curți de Casație și Justiție. [...]

(3) Acțiunea disciplinară în cazul abaterilor săvârșite de un judecător se exercită de Inspecția Judiciară, prin inspectorul judiciar [...]

(6) În vederea exercitării acțiunii disciplinare este obligatorie efectuarea cercetării disciplinare prealabile de către Inspecția Judiciară. [...] ”

Articolul 45

„(1) În cazurile în care ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, după caz, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sunt titulari ai acțiunii disciplinare, aceștia pot sesiza Inspecția Judiciară în legătură cu abaterile disciplinare săvârșite de judecători și procurori.

(2) În cazul în care Inspecția Judiciară este titulară a acțiunii disciplinare, aceasta se poate sesiza din oficiu sau poate fi sesizată în scris și motivat de orice persoană interesată, inclusiv de [CSM], în legătură cu abaterile disciplinare săvârșite de judecători și procurori.

(3) Aspectele semnalate potrivit alin. (1) și (2) sunt supuse unei verificări prealabile efectuate de inspectorii judiciari din cadrul Inspecției Judiciare, în cadrul căreia se stabilește dacă există indiciile săvârșirii unei abateri disciplinare. Verificările se efectuează în termen de cel mult 45 de zile de la data solicitării formulate de titularul acțiunii disciplinare potrivit alin. (1) sau de la data sesizării Inspecției Judiciare potrivit alin. (2). Inspectorul-șef poate dispune prelungirea termenului de efectuare a verificării prealabile, cu cel mult 45 de zile, dacă există motive întemeiate care justifică această măsură.

(4) Dacă în urma efectuării verificărilor prealabile se constată că nu există indiciile săvârșirii unei abateri disciplinare:

a) inspectorul judiciar transmite, în termen de cel mult 10 zile de la finalizarea acestora, ministrului justiției, președintelui Înaltei Curți de Casație și Justiție sau, după caz, procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție o propunere de clasare, dacă Inspecția Judiciară a fost sesizată în condițiile alin. (1);

b) sesizarea se clasează, iar rezultatul se comunică direct persoanei care a formulat sesizarea și persoanei vizate de sesizare, dacă Inspecția Judiciară a fost sesizată în condițiile alin. (2).

(6) În cazul în care se constată că există indiciile săvârșirii unei abateri disciplinare, inspectorul judiciar:

a) transmite autorului sesizării, în termen de 7 zile de la finalizarea verificării prealabile, propunerea de începere a cercetării disciplinare prealabile, dacă Inspecția Judiciară a fost sesizată în condițiile alin. (1);

b) dispune, prin rezoluție, începerea cercetării disciplinare prealabile, dacă Inspecția Judiciară a fost sesizată în condițiile alin. (2) [...] ”

HOTĂRÂREA COTORA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

Articolul 46

„(1) În cadrul cercetării disciplinare se stabilesc faptele și urmările acestora, împrejurările în care au fost săvârșite, precum și orice alte date concludente din care să se poată aprecia asupra existenței sau inexistenței vinovăției. Ascultarea celui în cauză și verificarea apărărilor judecătorului sau procurorului cercetat sunt obligatorii. [...]”

[...]

(7) Acțiunea disciplinară poate fi exercitată în termen de 30 de zile de la finalizarea cercetării disciplinare, dar nu mai târziu de 2 ani de la data la care fapta a fost săvârșită. ”

Articolul 47

„(1) În cazul în care sesizarea s-a făcut potrivit art. 45 alin. (2), inspectorul judiciar poate dispune, prin rezoluție scrisă și motivată:

- a) admiterea sesizării, prin exercitarea acțiunii disciplinare și sesizarea secției corespunzătoare a [CSM];
- b) clasarea sesizării, în cazul în care aceasta nu este semnată, nu conține datele de identificare ale autorului sau indicii cu privire la identificarea situației de fapt [...] ;
- c) respingerea sesizării, în cazul în care se constată, în urma efectuării cercetării disciplinare, că nu sunt îndeplinite condițiile pentru exercitarea acțiunii. ”

Articolul 49

„(1) În procedura disciplinară în fața secțiilor [CSM], citarea judecătorului sau a procurorului împotriva căruia se exercită acțiunea disciplinară [...] este obligatorie. Judecătorul sau procurorul poate fi reprezentat de un alt judecător ori procuror sau poate fi asistat ori reprezentat de un avocat. Neprezentarea judecătorului sau a procurorului cercetat la judecarea acțiunii nu împiedică desfășurarea în continuare a judecății.

(2) Acțiunea disciplinară este susținută în fața secțiilor de către inspectorul judiciar care a exercitat-o și, numai în caz de imposibilitate a acestuia, de către un inspector judiciar desemnat de inspectorul-șef.

(4) Părțile au dreptul să ia cunoștință de toate actele dosarului și pot solicita administrarea de probe; [...]

(6) Secțiile [CSM], în cazul în care constată că sesizarea este întemeiată, aplică una dintre sancțiunile disciplinare prevăzute de lege, în raport cu gravitatea abaterii disciplinare săvârșite de judecător sau procuror și cu circumstanțele personale ale acestuia.

(7) Dispozițiile din prezenta lege ce reglementează procedura de soluționare a acțiunii disciplinare se completează cu dispozițiile Codului de procedură civilă. ”

Articolul 50

„(1) Secțiile [CSM] soluționează acțiunea disciplinară printr-o hotărâre care cuprinde, în principal, următoarele:

- a) descrierea faptei care constituie abatere disciplinară și încadrarea juridică a acesteia;
- b) temeiul de drept al aplicării sancțiunii;
- c) motivele pentru care au fost înlăturate apărările formulate de judecător sau procuror;
- d) sancțiunea aplicată și motivele care au stat la baza aplicării acesteia;
- e) calea de atac și termenul în care hotărârea poate fi atacată;
- f) instanța competentă să judece calea de atac. ”

Articolul 51

„(1) Hotărârile secțiilor [CSM] prin care s-a soluționat acțiunea disciplinară se redactează, obligatoriu, în termen de cel mult 20 de zile de la pronunțare și se comunică, de îndată, în scris, judecătorului sau

HOTĂRÂREA COTORA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

procurorului vizat, precum și Inspecției Judiciare ori, după caz, titularului acțiunii disciplinare care a exercitat-o. Comunicarea hotărârilor este asigurată de Secretariatul general al [CSM].

(2) Membrul [CSM] față de care se exercită acțiunea disciplinară nu participă la lucrările secției în care se judecă această acțiune.

(3) Împotriva hotărârilor prevăzute la alin. (1) se poate exercita recurs în termen de 15 zile de la comunicare de către judecătorul sau procurorul sancționat ori, după caz, de Inspecția Judiciară sau de către ceilalți titulari ai acțiunii disciplinare care au exercitat-o. Competența soluționării recursului aparține Completului de 5 judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție. Din Completul de 5 judecători nu pot face parte membrii cu drept de vot ai [CSM] sau judecătorul sancționat disciplinar.

(4) Recursul suspendă executarea hotărârii secției [CSM] de aplicare a sancțiunii disciplinare.

(5) Hotărârea prin care se soluționează recursul prevăzut la alin. (3) este irevocabilă. ”

Statutul membrilor [CSM]

Articolul 54

„(1) Durata mandatului membrilor aleși ai [CSM] este de 6 ani, fără posibilitatea reînvestirii. Judecătorii și procurorii, membri ai [CSM], au calitatea de demnitar.

(2) Calitatea de reprezentant al societății civile ales membru al [CSM] este incompatibilă cu calitatea de parlamentar, ales local, funcționar public, judecător sau procuror în activitate, notar public, avocat, consilier juridic sau executor judecătoresc în exercițiu.

[...]

(4) Calitatea de membru al [CSM] încetează, după caz, la expirarea mandatului, prin demisie, revocare din funcție, nerezolvarea stării de incompatibilitate în termen de 15 zile de la data alegerii ca membru al [CSM], nerespectarea dispozițiilor art. 7 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare¹, imposibilitatea exercitării atribuțiilor pe o perioadă mai mare de 3 luni, precum și prin deces.

(5) Calitatea de membru al [CSM] se suspendă de drept pentru motivele prevăzute de art. 62 din Legea nr. 303/2004, republicată, cu modificările și completările ulterioare. ”

Articolul 55

„(1) Revocarea din funcția de membru ales al [CSM] se propune de președintele sau vicepreședintele [CSM] ori de o treime din membri, în situația în care persoana în cauză nu mai îndeplinește condițiile legale pentru a fi membru ales al [CSM], în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a atribuțiilor în cadrul [CSM] sau în cazul aplicării oricărei sancțiuni disciplinare.

(2) Plenul [CSM], la sesizarea formulată potrivit alin. (1), poate dispune revocarea din funcția de membru ales al [CSM].

(3) Revocarea din funcția de președinte sau vicepreședinte se propune de o treime din numărul membrilor [CSM].

[...]

(7) Procedura de revocare poate fi declanșată de orice adunare generală de la nivelul instanțelor sau parchetelor pe care le reprezintă membrul [CSM] a cărui revocare se cere, precum și de organizațiile profesionale ale judecătorilor și procurorilor.

(8) Centralizarea rezultatelor votului se realizează de adunarea generală care a inițiat procedura sau de prima adunare generală sesizată de organizațiile profesionale ale judecătorilor și procurorilor. ”

¹ Acest articol a instituit interdicția potrivit căreia judecătorii, procurorii și magistrații-asistenți nu pot fi agenți ai serviciilor de informații în timpul exercitării funcțiilor lor.

HOTĂRÂREA COTORA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

Articolul 56

„(1) Membrii [CSM] care au calitatea de judecător sau procuror răspund civil, disciplinar și penal, în condițiile legii.

(2) Prevederile art. 45-49 se aplică în mod corespunzător.

(3) Membrul [CSM] față de care se exercită acțiunea disciplinară nu participă în calitate de membru ales la lucrările secției în care se judecă acțiunea disciplinară. ”

Articolul 57

„(1) În cazul încetării calității de membru al [CSM] înainte de expirarea mandatului, pentru locul rămas vacant se organizează noi alegeri, potrivit procedurii prevăzute de lege.

(2) Până la alegerea unui nou membru, interimatul va fi asigurat de judecătorul sau procurorul care a obținut numărul următor de voturi în cadrul alegerilor desfășurate potrivit art. 8 alin. (3) sau art. 13 ori, după caz, art. 19. ”

Articolul 58

Din [CSM] nu pot face parte, în timpul aceluiași mandat, soți sau rude ori afini până la gradul IV inclusiv. ”

IV. LEGEA NR. 303/2004

25. Dispozițiile relevante din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor au următorul cuprins:

Articolul 99

„Constituie abateri disciplinare:

[...]

l) imixtiunea în activitatea altui judecător sau procuror; [...] ”

V. PRACTICA INTERNĂ RELEVANTĂ

26. Printr-o decizie din 3 mai 2018, Curtea Constituțională, sesizată cu o excepție de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 51 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 (supra, pct. 24), a decis că dispozițiile acestui articol sunt constituționale doar în măsura în care recursul formulat constituie o cale devolutivă de atac împotriva unei hotărâri pronunțate de CSM în materie disciplinară, care garantează astfel dreptul de acces la o instanță competentă prin luarea în considerare a tuturor aspectelor cauzei și prin verificarea legalității și temeiniciei hotărârii atacate.

VI. STUDIU DE DREPT COMPARAT

27. Curtea a efectuat un studiu comparativ al dreptului și practicii interne a treizeci și cinci de state părți la Convenție (Albania, Andorra, Austria, Azerbaidjan, Belgia, Bosnia și Herțegovina, Croația, Estonia, Franța, Germania, Grecia, Islanda, Italia, Letonia, Liechtenstein, Lituania, Luxemburg, Macedonia de Nord, Malta, Moldova, Muntenegru, Norvegia, Polonia, Portugalia, Republica Cehă, Regatul Unit, San Marino, Serbia, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Turcia, Țările de Jos, Ungaria) cu privire la chestiunea întinderii controlului efectuat cu privire la o sancțiune disciplinară aplicată unui magistrat.

28. Potrivit concluziilor acestui studiu, douăzeci și cinci de țări dispun de un drept intern care prevede o cale de atac ce permite instanțelor sesizate să se pronunțe din nou în fapt și în

HOTĂRÂREA COTORA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

drept cu privire la toate aspectele criticate în hotărârea (în materie) disciplinară contestată (Albania, Andorra, Austria, Belgia, Croația, Estonia, Franța, Germania, Grecia, Islanda, Letonia, Liechtenstein, Lituania, Malta, Moldova, Muntenegru, Polonia, Portugalia, San Marino, Serbia, Slovenia, Spania, Suedia, Turcia și Ungaria). În celelalte state membre studiate, dreptul intern nu prevede nicio cale de atac sau permite introducerea unei căi de atac doar în cazul revocării din funcție (Bosnia și Herțegovina, Luxemburg, Republica Cehă, Slovacia și Țările de Jos) sau prevede o cale de atac care se limitează la controlul legalității deciziei disciplinare contestate (Azerbaidjan, Italia, Macedonia de Nord, Norvegia și Regatul Unit).

ÎN DREPT

CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 6 § 1 DIN CONVENȚIE

29. Reclamanta susține că Înalta Curte nu a efectuat un „control suficient” pentru a remedia deficiențele procedurii disciplinare în cadrul căreia s-a pronunțat Secția pentru judecători în materie disciplinară a CSM, la 31 octombrie 2016. În plus, Secția pentru judecători în materie disciplinară a CSM a refuzat să examineze o parte dintre probele propuse de aceasta.

Ea invocă art. 6 § 1 din Convenție, ale cărui părți relevante sunt redactate după cum urmează:

„Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil [...] a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotări [...] asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil [...]”

A. Cu privire la admisibilitate

30. Curtea reamintește că a apreciat deja că această dispoziție se aplică sub aspect civil procedurilor disciplinare privind magistrații, în cazul în care sunt în joc sancțiuni precum revocarea din funcție, retrogradarea sau reducerea salariului [*Ramos Nunes de Carvalho e Sá împotriva Portugaliei* (MC), nr. 55391/13 și alte 2 cereri, pct. 120, 6 noiembrie 2018, *Di Giovanni împotriva Italiei*, nr. 51160/06, pct. 36-38, 9 iulie 2013, și *Čivinskaitė împotriva Lituaniei*, nr. 21218/12, pct. 95, 15 septembrie 2020]. Curtea consideră că nu există niciun motiv să se îndepărteze de această abordare în speță.

31. Constatând că cererea nu este în mod vădit nefondată și că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate în sensul art. 35 din Convenție, Curtea o declară admisibilă.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

a) Reclamanta

32. Reclamanta susține că Înalta Curte nu a reexaminat probele analizate de Inspekția Judiciară sau de Secția pentru judecători în materie disciplinară a CSM, ci s-a limitat să confirme legalitatea hotărârii în materie disciplinară, departe de concluziile formulate în decizia Curții Constituționale din 3 mai 2018 (supra, pct. 26). Potrivit reclamantei, Înalta Curte a considerat în mod greșit că aceasta nu a contestat situația de fapt și, în mod similar, a confirmat legalitatea cercetării disciplinare fără să efectueze o analiză a împrejurărilor de fapt ale cauzei. Reclamanta consideră că Înalta Curte a validat o situație de fapt stabilită în mod greșit de Secția pentru judecători în materie disciplinară a CSM, care, în opinia sa, nu era o „instanță” în sensul art. 6 § 1 din Convenție, ci doar o instanță extrajudiciară. Potrivit acesteia, nici Inspekția

Judiciară, nici Secția pentru judecători în materie disciplinară a CSM și nici Înalta Curte nu au examinat alte probe decât cele prezentate de DNA. În aceste condiții, reclamanta consideră că un simplu control al legalității este insuficient din perspectiva art. 6 § 1 din Convenție.

b) Guvernul

33. Guvernul reamintește că dreptul de acces la o instanță nu este un drept absolut și că statele dispun de o anumită marjă de apreciere în materie. Acesta afirmă că CSM îndeplinește rolul de instanță de judecată în materia răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor (a se vedea supra, pct. 22), fără a fi o instanță [de judecată] în sensul Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, ci mai degrabă un organ administrativ-jurisdicțional. Acesta precizează că un recurs declarat în fața Înaltei Curți împotriva unei hotărâri a CSM trebuie să ia forma unei căi de atac devolutive, în cadrul căreia sunt examinate legalitatea și temeinicia hotărârii în cauză, așa cum a fost cazul în speță (acesta menționează, *a contrario*, *Ramos Nunes de Carvalho e Sá*, citată anterior, pct. 204-206). Guvernul consideră că Înalta Curte a examinat în detaliu criticile formulate de reclamantă cu privire la hotărârea CSM și că, după examinarea probelor de la dosar, acesta a confirmat existența abaterii disciplinare imputate persoanei în cauză. Acesta adaugă că, deși, în cadrul aceluiași control, Înalta Curte avea posibilitatea să reexamineze probele și să pronunțe o nouă decizie în privința reclamantei, aceasta a ales să verifice dacă temeiul faptic prezentat de CSM era suficient și destul de solid pentru a putea să justifice constatarea privind existența unei abaterii disciplinare. Guvernul consideră că au fost respectate toate garanțiile procedurale oferite de art. 6 § 1 din Convenție, atât în cursul procedurii disciplinare desfășurate în fața CSM, cât și în cadrul controlului efectuat de Înalta Curte.

2. Motivarea Curții

a) Cu privire la chestiunea de a stabili dacă procedura în fața Secției pentru judecători în materie disciplinară a CSM era conformă cu art. 6 § 1 din Convenție

34. Curtea constată, în primul rând, că prezenta cauză se deosebește de cauzele în care a criticat lipsa unui control efectuat de către un organ independent cu privire la legalitatea măsurilor disciplinare sau a măsurilor care au o consecință directă asupra mandatului, adoptate împotriva judecătorilor sau procurorilor [a se vedea, cu titlu de exemplu, *Kövesi împotriva României* (nr. 3594/19, pct. 18-54, 67 și 148-157, 5 mai 2020), în care persoana în cauză a fost revocată din funcția sa de procuror șef, ca urmare a unei propuneri formulate de ministrul justiției, validată de Curtea Constituțională și urmată de un decret prezidențial, și *Baka împotriva Ungariei* (MC), nr. 20261/12, pct. 24-37 și 121, 23 iunie 2016], în care persoana în cauză, fost președinte al Curții Supreme, nu a avut posibilitatea de a contesta încetarea înainte de termen a mandatului său din cauza unui text de lege]. În fapt, reclamantei din prezenta cauză i-a fost aplicată o sancțiune disciplinară în urma unei proceduri care s-a desfășurat în fața Secției pentru judecători în materie disciplinară a CSM, organ care avea competența de a se pronunța cu privire la abaterile disciplinare săvârșite de judecători (supra, pct. 22) și care avea obligația de a respecta o procedură specifică (supra, pct. 24).

35. Prin urmare, Curtea consideră necesar să stabilească în primul rând dacă procedura în fața Secției pentru judecători în materie disciplinară a CSM a fost conformă cu cerințele art. 6 § 1 din Convenție. În cadrul acestei analize, Curtea nu va ține seama de concluziile hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene („CJUE”), sesizată să se pronunțe cu privire la compatibilitatea cu dreptul Uniunii Europene („UE”) a aplicării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 77/2018 de modificare a Legii nr. 317/2004 privind CSM (hotărârea Marii Camere din 18 mai 2021, cauze conexe C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 și

C-397/19, pct. 186-207), întrucât această ordonanță a intrat în vigoare la 5 septembrie 2018, adică ulterior faptelor din prezenta cauză.

i. Secția pentru judecători în materie disciplinară a CSM era o „instanță” în sensul art. 6 § 1?

36. Curtea reamintește că, în jurisprudența sa, termenul „instanță” nu face trimitere în mod necesar la o instanță de tip clasic, integrată în structurile judiciare ordinare ale țării (*Campbell și Fell împotriva Regatului Unit*, 28 iunie 1984, pct. 76, seria A nr. 80). În sensul Convenției, o autoritate poate fi considerată „instanță”, în sensul material al termenului, atunci când acesteia îi revine sarcina de a se pronunța, pe baza unor norme de drept, cu o competență deplină jurisdicție și la finalul unei proceduri organizate, asupra oricărei chestiuni care ține de competența sa (*Argyrou și alții împotriva Greciei*, nr. 10468/04, pct. 24, 15 ianuarie 2009, și *Di Giovanni*, citată anterior, pct. 52; a se vedea, de asemenea, *mutatis mutandis*, *Kamenos împotriva Ciprului*, nr. 147/07, pct. 85-87, 31 octombrie 2017). În plus, a încredința unor instanțe ordinare sarcina de a se pronunța cu privire la existența unor eventuale abateri disciplinare nu încalcă în sine Convenția (*Di Giovanni*, citată anterior, pct. 52).

37. În primul rând, Curtea subliniază că CSM este un organ instituit de lege, și anume prin Constituție și prin Legea nr. 317/2004 privind CSM (supra, pct. 22 și 24). De asemenea, aceasta constată că, în urma lecturii textelor de lege în cauză, reiese că CSM are deplină competență de a efectua o cercetare disciplinară prealabilă, prin intermediul Inspecției Judiciare [articolul 44 alineatele (3) și (6) din Legea nr. 317/2004, citat supra, pct. 24] și, ulterior, de a se pronunța cu privire la acțiunea disciplinară exercitată împotriva unui judecător și de a pronunța o hotărâre în materie disciplinară [articolul 47 alineatul (1) litera a) și articolele 49-51 din Legea nr. 317/2004]. În cadrul acestei proceduri, Secția pentru judecători în materie disciplinară a CSM stabilește și apreciază faptele și consecințele juridice care rezultă din acestea, după examinarea probelor [articolul 49 alineatul (4) și articolul 50 din Legea nr. 317/2004]. În plus, magistratul cercetat, care poate fi reprezentat sau asistat de un magistrat sau de un avocat ales de acesta, are posibilitatea de a depune un memoriu în apărare, este ascultat și are dreptul de a lua cunoștință de toate actele dosarului și de a solicita administrarea de probe în apărare [articolul 46 alineatul (1) și articolul 49 alineatele (1) și (4) din Legea nr. 317/2004]. În plus, dispozițiile legale referitoare la procedura disciplinară desfășurată în fața Secției pentru judecători în materie disciplinară a CSM sunt completate de normele generale de procedură prevăzute de Codul de procedură civilă [articolul 49 alineatul (7) din Legea nr. 317/2004]. În aceste condiții, Curtea apreciază, contrar celor susținute de reclamantă (a se vedea supra, pct. 32), că Secția pentru judecători în materie disciplinară a CSM este într-adevăr un „organ judiciar investit cu competență de fond”, căruia i se aplică garanțiile prevăzute la art. 6 (a se vedea, *a contrario*, *Donev*, citată anterior, pct. 85, și, *mutatis-mutandis*, *Olujić împotriva Croației*, nr. 22330/05, pct. 41-43, 5 februarie 2009, și *Di Giovanni*, citată anterior, pct. 53).

ii. Secția pentru judecători în materie disciplinară a CSM era „independentă” și „imparțială”?

38. În continuare, în ceea ce privește problema stabilirii dacă Secția pentru judecători în materie disciplinară a CSM era „independentă” și „imparțială” în sensul art. 6 § 1 din Convenție, Curtea face trimitere la principiile jurisprudențiale în materie, care au fost enunțate în hotărârea *Denisov împotriva Ucrainei* [(MC), nr. 76639/11, pct. 68-71, 25 septembrie 2018]. Aceasta nu identifică niciun element care ar putea să demonstreze lipsa de imparțialitate a membrilor Secției pentru judecători în materie disciplinară a CSM, sau să permită punerea la îndoială a imparțialității subiective a acestora. Așadar, analiza Curții se va întemeia pe imparțialitatea obiectivă a acestora. În plus, întrucât noțiunile de independență și imparțialitate obiectivă sunt strâns legate, Curtea le va examina împreună în prezenta cauză [*Grievies împotriva Regatului Unit* (MC), nr. 57067/00, pct. 69, CEDO 2003-XII (extrase)].

39. Curtea constată că membrii Secției pentru judecători în materie disciplinară a CSM erau judecători aleși în adunările generale ale magistraților și făceau parte din corpul magistraților [articolul 133 alineatul (2) litera a) din Constituție, citat supra, la pct. 22], ceea ce, în sine, nu aduce atingere principiului independenței judiciare, că durata mandatului lor era de 6 ani, fără posibilitatea reînvestirii [articolul 133 alineatul (4) din Constituție și articolul 54 alineatul (1) din Legea nr. 317/2004, citat supra, la pct. 24], că aceștia nu puteau fi revocați din funcție decât în anumite condiții, definite în mod expres de lege [articolul 54 alineatul (4) și articolul 55 din Legea nr. 317/2004] și că aceștia erau independenți ierarhic (a se vedea dispozițiile relevante din Constituție și din Legea nr. 317/2004, citate supra, la pct. 22 și 24). Curtea nu a identificat niciun element de natură să dovedească lipsa de imparțialitate a membrilor CSM în cauză sau să pună la îndoială independența acestora (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Di Giovanni*, citată anterior, pct. 56-59; a se vedea, de asemenea, *a contrario* și *mutatis mutandis*, *Luka împotriva României*, nr. 34197/02, pct. 46-48, 21 iulie 2009 și, *a contrario*, *Denisov*, citată anterior, pct. 68-72). În plus, consideră că nu există niciun motiv să se îndoiască de imparțialitatea lor obiectivă în speță.

iii. *Procedura în fața Secției pentru judecători în materie disciplinară a CSM a fost echitabilă?*

40. În ceea ce privește caracterul echitabil al procedurii desfășurate în fața Secției pentru judecători în materie disciplinară a CSM, Curtea reamintește că legea prevedea garanții procedurale precise (supra, pct. 37) și că hotărârile luate de CSM puteau să facă obiectul unui control efectuat de Înalta Curte [articolul 51 alineatul (3) din Legea nr. 317/2004, citat supra, pct. 24]. În aceste condiții, Curtea este dispusă să admită că procedura desfășurată în fața Secției pentru judecători în materie disciplinară a CSM i-a permis reclamantei să prezinte probe în apărarea sa.

41. Astfel, Inspekția Judiciară a CSM a pus la dispoziția reclamantei toate elementele din dosarul de cercetare disciplinară, reclamanta a fost audiată personal, cincisprezece martori au fost, de asemenea, audiați, iar persoana în cauză a avut posibilitatea de a depune la dosar probe cu înregistrări pentru apărarea sa (supra, pct. 6). Respingerea unei părți a cererilor de administrare de probe a fost motivată în detaliu de inspectorii judiciari (supra, pct. 6), care, ulterior, au procedat la stabilirea faptelor pe baza probelor depuse la dosar (supra, pct. 7).

42. În urma sesizării Secției pentru judecători în materie disciplinară a CSM de către Inspekția Judiciară, reclamantei i s-a oferit posibilitatea de a participa, asistată de un avocat ales de ea, la toate ședințele organizate de această secție, de a-și prezenta oral apărarea (supra, pct. 9 și 11), de a obține audierea unor martori (supra, pct. 11; a se vedea, *a contrario*, *Ramos Nunes de Carvalho e Sá*, citată anterior, pct. 198, și *Olujić*, citată anterior, pct. 83-84), de a depune la dosar memoriul său în apărare (supra, pct. 8-9), de a obține examinarea tuturor excepțiilor ridicate de aceasta (supra, pct. 10 și 12), de a depune la dosar probe suplimentare (supra, pct. 11) și de a depune concluziile sale scrise (supra, pct. 13).

43. După ce a examinat toate probele de la dosar și a răspuns la principalele argumente ridicate de reclamantă, precum și la cererile acesteia de prezentare de probe, Secția pentru judecători în materie disciplinară a CSM a constatat că persoana în cauză săvârșise abaterea disciplinară de imixtiune în activitatea altor judecători, cu scopul de a favoriza anumiți candidați pentru concursul de ocupare a funcției de vicepreședinte al curții de apel al cărei președinte era (supra, pct. 16 și 25). Reamintind că art. 6 nu reglementează admisibilitatea probelor sau aprecierea lor, materie care ține în primul rând de dreptul intern și instanțele naționale [a se vedea, printre altele, *Bochan împotriva Ucrainei* (nr. 2) (MC), nr. 22251/08, pct. 61, CEDO 2015], Curtea constată că aprecierea efectuată în speță de Secția pentru judecători în materie disciplinară a CSM nu pare nici arbitrară, nici vădit nerezonabilă și că procedura disciplinară nu poate fi considerată „inechitabilă” în sensul art. 6 § 1.

iv. Concluzie

44. Având în vedere considerațiile precedente, Curtea apreciază că procedura în fața Secției pentru judecători în materie disciplinară a CSM a îndeplinit cerințele art. 6 § 1 din Convenție.

b) Cu privire la chestiunea dacă „controlul ulterior” efectuat de Înalta Curte a prezentat garanțiile impuse la art. 6 § 1 din Convenție

45. Curtea reamintește că art. 6 din Convenție nu obligă statele contractante să înființeze instanțe de recurs în materie de proceduri civile, inclusiv proceduri disciplinare, precum cea din prezenta cauză, dar că, în cazul în care există astfel de instanțe, garanțiile prevăzute la art. 6 trebuie să fie respectate în fața unei astfel de instanțe [a se vedea, *Zubac împotriva Croației* (MC), nr. 40160/12, pct. 80, 5 aprilie 2018]. De asemenea, Curtea observă că, în speță, reclamanta a beneficiat de o procedură conformă cu cerințele art. 6 § 1 din Convenție în fața Secției pentru judecători în materie disciplinară a CSM (supra, pct. 44). În aceste condiții, întrucât reclamanta critică controlul ulterior efectuat de Înalta Curte și o astfel de cale de atac este prevăzută de dreptul intern (a se vedea supra, pct. 24 și 40), Curtea consideră că este necesar să examineze și această garanție suplimentară care i-a fost oferită reclamantei.

46. În această privință, Curtea reamintește că o astfel de posibilitate ar putea constitui o garanție suficientă chiar și în cazurile în care, spre deosebire de prezenta cauză, autoritatea însărcinată cu soluționarea contestațiilor privind „drepturi și obligații cu caracter civil” nu a îndeplinit toate cerințele de la art. 6 § 1 din Convenție. În fapt, Curtea a avut ocazia să precizeze că nu are loc o încălcare a Convenției în cazul în care procedura în fața acestui organ poate face obiectul „controlului ulterior al unui organ judiciar investit cu competență de fond care respectă garanțiile acestui articol”, adică dacă deficiențele structurale sau de natură procedurală identificate în cadrul procedurii sunt corectate în contextul controlului ulterior efectuat de un organ judiciar investit cu competență de fond (*Ramos Nunes de Carvalho e Sá*, citată anterior, pct. 132, și cauzele citate, și *Donev împotriva Bulgariei*, nr. 72437/11, pct. 86, 26 octombrie 2021).

47. În această privință, Curtea reamintește că, potrivit jurisprudenței sale, pentru a evalua dacă, într-un caz dat, instanțele interne au efectuat un control de o întindere suficientă, Curtea a hotărât că trebuie să ia în considerare competențele atribuite instanței în cauză și factori cum ar fi: a) obiectul deciziei atacate, în special, dacă aceasta se referă la un domeniu specific care necesită cunoștințe specializate sau dacă, și în ce măsură, implică exercitarea puterii discreționare a administrației; b) metodologia urmată pentru a ajunge la o astfel de decizie și, în special, garanțiile procedurale existente în cadrul procedurii în fața autorității administrative; și c) conținutul litigiului, inclusiv mijloacele de recurs, atât cele dorite, cât și cele folosite în mod real (*Ramos Nunes de Carvalho e Sá*, citată anterior, pct. 177-179, *Tsanova-Gecheva împotriva Bulgariei*, nr. 43800/12, pct. 98, 15 septembrie 2015, și *Sigma Radio Television Ltd împotriva Ciprului*, nr. 32181/04 și 35122/05, pct. 154, 21 iulie 2011). Întrebarea dacă a fost efectuat un control jurisdicțional de o întindere suficientă va depinde așadar de circumstanțele fiecărei cauze: în consecință, Curtea trebuie să se limiteze, pe cât posibil, la a examina întrebarea adresată și la a verifica dacă, în circumstanțele cauzei, controlul operat a fost adecvat (*Ramos Nunes de Carvalho e Sá*, citată anterior, pct. 181).

48. În ceea ce privește, în primul rând, obiectul deciziei atacate, și anume chestiunea stabilirii dacă reclamanta nu și-a îndeplinit obligațiile profesionale, având în vedere competențele conferite CSM de legislația națională [administrarea autonomă a magistraturii, cu scopul mai general de a garanta independența justiției – a se vedea în acest sens articolul 133 alineatul (1) din Constituție, citat supra, pct. 22], este evident că, pentru a răspunde la această întrebare, CSM trebuia să își exercite puterea discreționară. Cu toate acestea, nu a fost vorba despre un

exercițiu clasic de putere discreționară administrativă într-un domeniu specializat al dreptului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Ramos Nunes de Carvalho e Sá*, citată anterior, pct. 195).

49. În ceea ce privește metodologia urmată de CSM și garanțiile procedurale oferite de procedura disciplinară, Curtea face trimitere la analiza efectuată la punctele 37-43 de mai sus și reamintește că hotărârea în materie disciplinară a fost luată în urma unei proceduri care prezenta garanții procedurale ce îndeplineau cerințele art. 6 § 1 din Convenție (supra, pct. 44: a se vedea, *a contrario*, *Ramos Nunes de Carvalho e Sá*, citată anterior, pct. 198).

50. În ceea ce privește conținutul litigiului și căile de atac, trebuie reamintit că sarcina Curții constă numai în a verifica dacă a fost efectuat un control jurisdicțional de o întindere suficientă și că nu are competența de a cerceta dacă hotărârea CSM de sancționare a reclamantei era legală în dreptul intern (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Tsanova-Gecheva*, citată anterior, pct. 91).

51. Având în vedere legislația în vigoare la momentul faptelor, Curtea subliniază că recursurile în fața Înaltei Curți erau, în principiu, limitate la motivele de nelegalitate prevăzute în mod expres în Codul de procedură civilă (supra, pct. 23). Această constatare a fost confirmată de Curtea Constituțională, care a hotărât că recursurile formulate în temeiul articolului 51 alineatul (3) din Legea nr. 317/2004 (supra, pct. 24) erau conforme cu Constituția doar dacă aveau un efect devolutiv, prin luarea în considerare a tuturor aspectelor cauzei și verificarea legalității și temeiniciei hotărârii atacate (supra, pct. 26).

52. Or, din conținutul deciziei din 23 octombrie 2017 reiese că, contrar celor susținute de reclamantă (supra, pct. 32), Înalta Curte a analizat atât legalitatea, cât și temeinicia hotărârii în materie disciplinară (supra, pct. 20-21), în spiritul deciziei Curții Constituționale (supra, pct. 26) și al majorității sistemelor juridice ale statelor membre (supra, pct. 27-28). Înalta Curte a răspuns argumentelor invocate de reclamantă în susținerea motivelor sale de recurs: mai întâi, aceasta a hotărât că CSM a respins în mod întemeiat excepția referitoare la termenul de prescripție de doi ani, prevăzut la articolul 46 alineatul (7) din Legea nr. 317/2004, pe motiv că acesta corespundea termenului pentru exercitarea acțiunii disciplinare; în continuare, Înalta Curte a răspuns criticilor formulate de reclamantă cu privire la interpretarea noțiunii de imixtiune în activitatea altui judecător, explicând că aceasta nu implica în mod necesar atingerea scopului urmărit și nu presupunea o activitate de judecată propriu-zisă din partea judecătorilor C.H. și E.R. (supra, pct. 20).

53. La fel ca Guvernul, Curtea observă, de asemenea, că Înalta Curte a efectuat o nouă analiză a faptelor imputate reclamantei, raportându-se la probele depuse la dosar (mărturii și transcrieri ale unor convorbiri telefonice), înainte de a concluziona că persoana în cauză intenționase să le transmită C.H. și E.R., membri ai comisiei de examinare, dorința sa de a obține numirea anumitor candidați în funcția de vicepreședinte al curții de apel al cărei președinte era. Înalta instanță a acordat importanță declarațiilor lui C.H. și E.R., care au afirmat că și-au dat seama că, prin demersurile sale, reclamanta dorea să le influențeze decizia privind rezultatul concursului și a hotărât că CSM stabilise în mod corect situația de fapt, concluzionând că persoana în cauză săvârșise abatere disciplinară prevăzută la articolul 99 litera (l) din Legea nr. 303/2004 (supra, pct. 21 și 25).

54. În concluzie, Curtea constată că, în speță, Înalta Curte a demonstrat că era competentă să examineze chestiunile de fapt pe care le considera relevante, precum și încadrarea juridică de abatere disciplinară, dată faptelor imputate reclamantei. Din dispozițiile legale reiese că, dacă ar fi considerat că motivele expuse de persoana în cauză erau întemeiate, Înalta Curte ar fi avut competența de a casa hotărârea CSM și de a trimite cauza aceluiași organ spre o nouă judecată [a se vedea articolul 497 alineatul (1) din Codul de procedură civilă, citat supra, pct. 23].

55. Desigur, Înalta Curte nu era competentă să stabilească sancțiunea adecvată, aspect care, deși nu poate fi considerat ca necesitând cunoștințe de specialitate, implică, fără îndoială,

HOTĂRÂREA COTORA ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

exercitarea puterii discreționare acordate CSM în materie disciplinară. În opinia Curții, o astfel de competență se justifică din perspectiva rolului specific și foarte important pe care Constituția îl conferă acestei autorități, și anume acela de a asigura administrarea autonomă a sistemului judiciar, cu scopul de a garanta independența justiției (a se vedea dispozițiile interne relevante, citate supra, pct. 22 și 24; a se vedea, de asemenea, *mutatis mutandis*, *Tsanova-Gecheva*, citată anterior, pct. 100).

56. Prin urmare, rezultă că, în lumina principiilor rezumate la punctul 44 de mai sus și având în vedere circumstanțele prezentei cauze, Înalta Curte a efectuat un control de o întindere suficientă în prezenta speță (a se vedea *mutatis-mutandis*, *Donev*, citată anterior, 88-90).

c) Concluzie

57. Având în vedere considerentele de mai sus, Curtea concluzionează că, în speță, nu a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *declară* cererea admisibilă;
2. *hotărăște* că nu a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris la 17 ianuarie 2023, în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulament.

Ilse Freiwirth
Grefier adjunct

Gabriele Kucsko-Stadlmayer
Președinte